Sähköisen raportointialustan hyödyntäminen terveysalan käytännön harjoittelun ohjauksessa

18.12.2017

Sosiaali- ja terveysalan opiskelua ja käytännön harjoittelua ohjataan Suomessa lainsäädännöllä ja koulutus pohjautuu EU:n määrittelemään sairaanhoitajan ammattipätevyysdirektiiviin (2013/55/EU). Direktiivi koskee sairaanhoitajan ammattipätevyyden tunnustamista ja siinä määritellään ammatillisen osaamisen vähimmäisvaatimukset. Sairaanhoitajakoulutuksessa käytännön hoitotyössä toteutuvat ohjatut harjoittelujaksot ovat keskeisessä asemassa sekä ajallisesti että sisällöllisesti, sillä sairaanhoitajatutkinnon 210 opintopisteestä noin kolmannes on ohjattua harjoittelua. Ohjatuilla harjoittelujaksoilla sairaanhoitajaopiskelijat opiskelevat hoitotyön toimintaa, arvoperustaa, harjoittelevat teorian soveltamista käytäntöön ja saavat kuvan sairaanhoitajan tehtävistä eri toimintaympäristöissä (Karjalainen ym. 2015).

Ohjatut harjoittelujaksot toteutuvat hoitotyön eri osa-alueilla ja esimerkiksi SeAMKin sairaanhoitajaopiskelijoilla on yhteensä kymmenen erilaista käytännön harjoittelujaksoa. Ohjattu harjoittelu ja oppimisen varmistaminen toteutuvat opiskelijan, ohjaajan ja opettajan välisenä yhteistyönä. Tämä edellyttää kaikilta osapuolilta vastavuoroista vuorovaikutusta, positiivista ilmapiiriä sekä sitoutumista ohjaukseen ja oppimiseen (Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri 2015). Sairaanhoitajaopiskelijat tekevät harjoittelujaksoillaan kirjallisen oppimissopimuksen, jonka avulla pyritään yhdistämään näyttöön perustuva hoitotyö ja ammattitaitoa edistävä harjoittelu kokonaisuudeksi. Opiskelija kirjaa oppimissopimukseensa harjoittelujaksoa koskevat henkilökohtaiset oppimistavoitteensa ja itsearviointinsa sairaanhoitajan ammatillisten osaamiskuvausten pohjalta. Harjoittelun ohjaaja kirjaa arviointipalautteensa ja arviointimerkinnän oppimissopimukseen. Opiskelijaohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijan ammatillista ja persoonallista kasvua, kriittisen ajattelun kehittymistä, kliinistä päättelyä sekä ammattitaitoa teoriaa ja käytäntöä yhdistäen (Karjalainen ym. 2015, Kostiainen & Hupli 2013).

Terveysalan harjoittelujaksot poikkeavat muista ammattikorkeakoulujen harjoittelujaksoista sillä, että harjoittelupaikoista maksetaan korvausta työnantajille sekä ohjauksen että suojavaatteiden osalta. Ohjattujen harjoittelujaksojen suuren määrän vuoksi harjoittelukorvaukset nousevat suhteellisen suuriksi. Taloudellisten resurssien tiukentumisen vuoksi opettajien lähiohjaus on vähentynyt ja etäohjaus vastaavasti lisääntynyt. Toisaalta harjoittelun ohjausta tarjoavat organisaatiot ovat osaltaan panostaneet opiskelijaohjaaja-koulutuksiin sekä laatineet yksiköilleen harjoittelun ohjauksen laatuvaatimuksia, joka osaltaan takaa laadukkaan ohjauksen. Etäohjauksen lisääntyminen ei kuitenkaan poista opettajien ohjauskäyntien merkitystä opiskelijaohjauksessa ja opiskelijaohjaajien tukemisessa. Harjoittelun aikainen sairaanhoitajaopiskelijan ja opettajan välinen ohjaus on osa laadukasta opiskelijan harjoittelua (Strandell-Laine 2016).

Digitalisuus hoitotyön koulutuksessa ja ohjatussa harjoittelussa

Seinäjoen ammattikorkeakoulu on strategiassaan 2015-2020 nostanut esille digitaalisen kampuksen kehittämisen, jonka tavoitteena on, että opiskelijat ja henkilökunta hyödyntävät erilaisia digitaalisia ratkaisuja oppimisen tukemiseksi. Teknologisina ratkaisuina voidaan käyttää esimerkiksi digitaalisia oppimisympäristöjä, mobiilisovelluksia ja pilvipalveluja. (Seinäjoen ammattikorkeakoulu 2016.)

Viimeisten parin vuoden aikana digitaalisuus ja sen hyödyntäminen on lisääntynyt voimakkaasti sairaanhoitajakoulutuksen teoriaopinnoissa niin itsenäisessä opiskelussa kuin lähiopetuksessakin. Nykyisin erilaiset digitaaliset oppimisympäristöt kuten Moodle, Duodecim oppiportti, SanomaPro ja Skhole ovat oleellinen osa oppimista ja niitä hyödynnetään aktiivisesti opetuksen tukena. Lisäksi sähköisiä järjestelmiä hyödynnetään muun muassa lääkehoito-osaamisen varmistamisessa (eLääkehoitopassi) ja harjoittelupaikkojen varaamisessa (Jobiili). Erilaisista digitaalisista ja sähköisistä oppimisympäristöistä huolimatta mobiiliteknologian (älypuhelimen ja tablettitietokoneiden) käyttö terveysalan koulutuksessa ei ole yleistynyt viime vuosien aikana kuten ympäröivässä yhteiskunnassa (Strandell-Laine ym. 2016).

Tähän mennessä digitaalisuutta ja mobiiliteknologiaa on opiskelijoiden harjoittelun ohjauksessa käytetty vähän, mutta sähköiseen harjoittelun oppimisen reflektointiin ja itsearviointiin on tarvetta (Strandell-Laine 2014). Harjoittelun ohjaukseen liittyvän vuorovaikutuksen ja tiedon siirron avuksi tarvitaan sähköistä raportointialustaa, joka osaltaan turvaa eri tahojen yhteistyön harjoittelunohjauksessa. Sairaanhoitajakoulutuksessa on tämän syksyn aikana aloitettu sähköisen raportointialustan (Workseed) pilotointi osana ohjattua harjoittelua. Workseed -alustalle on siirretty aikaisemmin käytössä ollut kirjallinen oppimissopimus, johon opiskelijat ovat luoneet omat harjoittelua koskevat tavoitteensa ja vastaavasti harjoittelun ohjaaja on voinut antaa oman palautteensa sähköisesti. Tähän mennessä saadut alustavat palautteet ovat pääasiassa positiivisia sekä opiskelijoiden, ohjaajien että opettajien näkökulmasta, mutta sähköinen raportointialusta vaatii kehittämistä. Alkuvuodesta 2018 pilotointia jatketaan suuremmilla opiskelijamäärillä.

Kirjoittajat:

Katri Hemminki
Lehtori, SeAMK Sosiaali- ja terveys

Tiina Koskela
vs.lehtori, SeAMK Sosiaali- ja terveys

Lähteet:

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri (Epshp). 2015. Opiskelijaohjauksen laatuvaatimukset ja kriteerit Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä. [Verkkojulkaisu]. Julkaisusarja C. [Viitattu 28.11.2017]. Saatavana: http://www.epshp.fi/files/5117/Opiskelijaohjauksen_laatuvaatimukset_ja_kriteerit.pdf

EU-direktiivi 2013/55/EU. Ammattipätevyyden tunnistamisesta. Saatavana:

http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:354:0132:0170:FI:PDF

Karjalainen T., Ruotsalainen H., Sivonen P., Tuomikoski A-M, Huhtala S. & Kääriäinen M. 2015. Opiskelijaohjaajien arviot omasta ohjausosaamisestaan. Hoitotiede 25 (3), 183-197.

Kostiainen J. & Hupli M. 2013. Ohjaajien ja opiskelijan välinen ohjauskeskustelu ohjatussa harjoittelussa-käsiteanalyysi hydridisen mallin mukaan. Hoitotiede 25 (1), 2-11.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu. 16.2.2016. Kansainvälinen yrittäjähenkinen Seamk – paras korkeakoulu opiskelijalle, Strategia 2015-2020. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 28.11.2017].
Saatavana: https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/app/uploads/2017/06/strategia_paivitetty_2016.pdf

Strandell-Laine C. 2014. Opiskelija keskiössä – ohjauksen tehostaminen harjoittelussa. Teoksessa: Roininen M., Lakanmaa R-L., Heinonen J., Kontio E. & Raitoharju R. Toim.) Työelämäjaksot terveysalan ja hyvinvointiteknologian kehittämisen menetelmänä. InnoHealth-projekti 2012-2014. Puheenvuoroja 86. Turun ammattikorkeakoulu.

Strandell-Laine C., Saarikoski M., Löyttyniemi E., Salminen L., Suoma R. & Leino-Kilpi H. 2016. Randomisoitu kontrolloitu tutkimus mobiiliohjauksen vaikuttavuudesta-tutkimusprotokolla. HTTS. XIV Kansallinen hoitotieteellinen konferenssi, Turku 28.-29.9.2016.

Strandell-Laine C. 2016. Nappaako terveysalan koulutus mobiiliteknologian porkkanan. [Blogikirjoitus]. Terveyttä tieteestä-blogi. [Viitattu 7.11.2017].
Saatavana: http://terveyttatieteesta.blogspot.fi/2016/05/nappaako-terveysalan-koulutus.html.